

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
O'HALLORAN, MAURA

Inimă pură, minte iluminată : viața și corespondența unei sfinte zen
irlandeze / Maura O'Halloran ; trad.: Constantin Vlad. - București :
Atman, 2016

ISBN 978-606-8758-12-1

I. Vlad, Constantin (trad.)

821.111(73)-6=135.1

821.111(73)-94=135.1

ISBN ediție tipărită: 978-606-8758-12-1

ISBN ePub: 978-606-8758-23-7

Copyright © 2007 Katherine O'Halloran and Elizabeth O'Halloran
Copyright © 2016 Editura ATMAN – pentru traducerea în limba
română. Reproducerea oricărui fragment din lucrarea de față este
posibilă numai cu acordul scris al editurii.

eBook disponibil aici

Editura ATMAN, București, 2016
Tel: 0733.084.450
Web: <http://www.editura-atman.ro>
E-mail: office@editura-atman.ro

Cuprins

Prefață la prima ediție	1
Cuvânt înainte de Ruth O'Halloran	3
1. Canada	17
2. Jurnalele din Toronto și ale călătoriilor sale în California	27
3. America Latină	35
4. Anul Maurei în Boston	45
5. Maine, SUA	47
6. Hawaii	51
7. Tokio	55
8. Takuhatsu (cerșitul)	67
9. Tokio din nou	75
10. Coreea	107
11. Primăvara	119
12. Reluarea	151
13. Noua hotărâre	189
14. Vizita mamei	229
15. Împlinirea	245

ANEXE	281
I. Poezii	283
II. Romanul neterminat al Maurei	289
III. Declarația lui Scott, fratele Maurei	325
IV. Scrisoarea de condoleanțe trimisă familiei O'Halloran de Tetsugyu Ban	327
V. Inscripție pe o statuie dedicată Maurei în Templul Kannonji	329
VI. Descrierea ultimelor zile ale Maurei în scrisoarea de condoleanțe a familiei Devahastin, prieteni thailandezi	331
VII. Scrisoarea Maurei de la Machu Picchu	335
VIII. Postfața editorului	341
IX. Glosar	347

Maura O'Halloran

Inimă pură, minte iluminată

Viața și corespondența unei sfinte zen irlandeze

Traducere: Vlad Constantin

Corectură: Irina Magdalena Nuță

Editura ATMAN
privește înăuntru...

Am văzut eu respectiva calitate în tânăra Maura? Filmul făcut în ziua în care am adus-o pe micuța Kate în casa noastră din Wellesley o arată pe Maura, în vârstă de numai doi ani, cum se repede s-o acopere pe surioara ei cu jucăriile sale preferate. Deși un copil normal din toate punctele de vedere, grija ei pentru părinți și pentru frații și surorile mai mici mi-a părut a fi neobișnuită la cineva așa de tânăr. Abia împlinise 14 ani când a venit lângă mine să mă susțină din tot sufletul în primele mele zile de văduvie. Aș spune că generozitatea și dispoziția iubitoare au fost caracteristicile ei remarcabile în copilărie, caracteristici care au devenit tot mai pronunțate pe măsură ce practica meditația în Japonia.

Din acest moment, narațiunea va fi preluată de notițele Maurei. Veți citi extrase din jurnalele și epistolele scrise de Maura O'Halloran înainte și în cursul perioadei de trei ani de pregătire zen la Templul Toshoji din Tokio și la Templul Kannonji din prefectura Iwate, Japonia, între 1979 și 1982. *Roshi*-ul ambelor temple era Tetsugyu Ban.

1. CANADA

SCRISORI DIN TORONTO

Iunie 1977

Dragă mamă,

Așa de multe s-au petrecut într-un timp atât de scurt încât nu pot să cred că a trecut doar o săptămână de când te-am văzut. Hai să încerc să-ți descriu toate aventurile mele (nimic incitant) de când am ajuns mai întâi la New York. După cum ți-am spus deja, am stat la familia prietenilor lui Sean. Mama e irlandeză, din Kells, și miercuri urma să se întoarcă în Irlanda pentru prima oară în ultimii 25 de ani, așa că i-a plăcut mult să vorbim despre Irlanda și să bem milioane de cești de ceai. E genul de femeie cu care doar trebuie să dai din cap din când în când și ea continuă să sporovăiască.

În fine, am hotărât să mergem în Philadelphia să cumpărăm o mașină, dat fiind că un fost coleg de grupă locuiește acolo și are un unchi mecanic auto. Am stat acolo două nopți. Mama lui Hank, Max, e tipică unei mame evreice din New York. Consideră că-mi ascund frumusețea după gard, ca să zic așa, și a insistat să-mi dea o întreagă garderobă de haine noi – de 4-5 ori mai multe decât am adus eu aici. Sigur, inutil de spus, nu am ce să fac cu atâtea, așa că am donat majoritatea și am păstrat câteva.

Am petrecut frumos câteva zile aici, înțelegându-ne extrem de bine cu ai lui Hank. Oricum, unchiul lui ne-a cumpărat mașina – un superb Chevrolet Belair albastru. În ce privește asigurarea, s-a dovedit că e mai ieftin dacă o trecem pe numele meu [Maura era singura din grup care avea cetățenie americană]. A trebuit să râd la ideea că sunt posesoarea legală a două mașini și mie mi-e frică să conduc chiar și între două blocuri.

Am ieșit pe autostradă cu frumoasa noastră albastră și în mai puțin de-o oră m-am crizat. Întâi s-a spart un cauciuc și-apoi, după ce am făcut pana și am dat să pornim mașina, a murit bateria. Cei de la barierele cu taxă ne-au dat o baterie nouă și de atunci încoace merge ca glonțul, deși cam o oră și ceva m-am temut că ne-am pricopsit cu o rablă. Am ajuns până la Cascada Niagara și, Dumnezeuule, ce experiență! Prima oară am fost la ceea ce ei numesc Cascada Americană, care are îngrădite toate punctele de vizitare. Am sărit gardul și ne-am ascuns printre tufișuri. Apoi am fost la celelalte cascade și am ajuns chiar la baza lor. A fost absolut fantastic; nu mă mai puteam smulge de acolo. Am stat acolo mai bine de-o oră, complet hipnotizată.

Cum probabil știi deja (presupun că te-au sunat părinții Ninei) acum sunt bine-mersi în Toronto. Sean și Phelim au plecat să-și caute slujbe în industria tutunului, dar eu cred că voi încerca mai întâi pe aici. Nina locuiește în ceea ce se numește co-op, adică mai mulți tineri închiriază o casă și fiecare are camera lui, dar livingul și bucătăria sunt la comun. Acolo se va elibera o cameră și cred că îmi vor permite s-o ocup eu. Din păcate asta-i un weekend lung și nu am putut căuta un loc de muncă, dar o voi face imediat ce se termină. Mă tem că vei primi scrisoarea asta peste o veșnicie. Nina spune că durează cam 10 zile.

Ea a fost tare bună cu mine de când am ajuns. Am fost prin toate piețele din apropiere. Îmi plac mult piețele de aici – n-ai spune că ești în America de Nord. E un oraș foarte cosmopolit, cu mulți caucazieni, caraibi, jamaicani etc. Știi cum astfel de amestecuri pot fi uneori un pic sinistre – nu e cazul aici. Oamenii sunt realmente integrați. Piața e plină-ochi de fructe și legume diferite, mii de tipuri de cereale, boabe, fructe și nuci uscate, multe nemaivăzute de mine. Ouă proaspăt ouate de găini chiar în fața ochilor mei. Am fost cu Nina într-un magazin să luăm două lămâi și au insistat să ne dea și doi crabi gratis.

Magazinele mici sunt pline de fețe străine, bronzate și zâmbitoare, evocându-mi mai degrabă Corfu decât America de Nord. Au până și magazine de brânzeturi care nu vând altceva decât brânză, din care poți gusta la nesfârșit, până ești mulțumită. Așa să tot faci cumpărături – glumești cu vânzătorii și ai de unde să alegi. Și partea asta a orașului are un aer foarte cosmopolit. Dar unor cunoscuți care trăiesc în suburbii nu a părut să le pese de ea când i-am vizitat.

Ieri am hotărât să mergem la țară – închipuie-ți, trebuie să conduci aproape 80 de kilometri pentru a ajunge la țară. Am fost aproape înecați de o furtună, dar odată ajunși uzi am savurat ploaia și agitația.

Azi e marți. Hotărâsem să aștept până după weekendul lung pentru a-ți spune cum merg lucrurile. E abia ora 13.00 și deja mi s-a oferit camera liberă din casa Ninei, am deschis un cont la bancă și am obținut deja trei slujbe (într-o singură oră!), cu posibilitatea unei a patra care începe diseară și presupune vânzarea de picturi din ușă-n ușă. Mă descurc cu organizarea? Camera din casa Ninei e un adevărat chilipir, deși după standarde irlandeze 82 de dolari pe lună e mult. Dar include toate utilitățile și telefon. Adresa mea este 277 Richmond St., West, Toronto. Singura problemă cu slujbele e că mai devreme sau mai

târziu îmi vor cere numărul de asigurări sociale. Eoin îmi spusese că l-aș putea folosi pe al lui, deci cred c-o să-i scriu să aflu dacă a vorbit serios.

Oamenii de pe aici sunt foarte prietenoși. Unul dintre vecinii de vizavi mi-a oferit o mulțime din plantele sale dacă rămân pe Strada Richmond și, să nu-ți vină să crezi, am fost deja invitată la cină. Am fost la un restaurant israelian cochet unde am încercat falafel. Orașul ăsta e un paradis al restaurantelor. Găsești orice tip de local imaginabil și multe sunt extrem de rezonabile. Acum stau în parc și mă relaxez după vânătoarea de slujbe. Sper că totul îți merge bine și te rog mult să nu mai fii îngrijorată de mine. Pe lângă că am tone de bun simț, mai sunt și foarte norocoasă. Sper că nu te urci pe pereți până primești asta. Nina spune că poșta din Irlanda aici e mai rapidă decât invers. Zice că poșta canadiană e un dezastru până termină computerizarea. Ai grijă de tine și zi-mi totul despre tine, copii și plantele mele.

Tone de dragoste și de pupici pentru toți,
Maire

Dragii mei,

A trecut o săptămână de când v-am scris ultima oară și mă întreb dacă ați primit scrisoarea până acum. Cum vedeți, acum locuiesc vizavi de Nina, până pe 24 august, când mă mut înapoi acolo. Am avut noroc – aici, la 275, locuia un tip grec care avea cele mai bune două camere din casa asta (e artist); în fine, el a plecat de sărbători și m-a lăsat să subînchiriez camerele lui pentru numai 10 dolari pe săptămână. Sunt camere frumoase și pline de opere de artă drăguțe.

Nina și-a luat o slujbă în același loc ca mine. E un restaurant de jazz care are și o terasă-cafenea. E adorabil în serile calde de vară și nici șeful nu ne supraveghează strict. Bacșișul e bun; câștigăm din bacșișuri cam cât din salariu.

Întâlnesc o mulțime de oameni interesați – artiști, dansatoare, actrițe, sculptori, modiști și diverși „gânditori”. E foarte antrenant. Sigur că nu am mult timp liber. Aseară am fost la o demonstrație de dans la una dintre universități. Câteva piese absolut excelente. Au variat de la jazz modern la balet clasic. După, petrecere pentru distribuție și public. Noroc că aseară s-a întâmplat să fie seara mea liberă. Îmi place să locuiesc vizavi de Nina și să lucrez cu ea. E nostimă și ne distrăm de minune. Mi-a fost de mare folos arătându-mi din care magazine pot cumpăra. Masa principală ne-o oferă restaurantul, ceea ce mai reduce din cheltuieli.

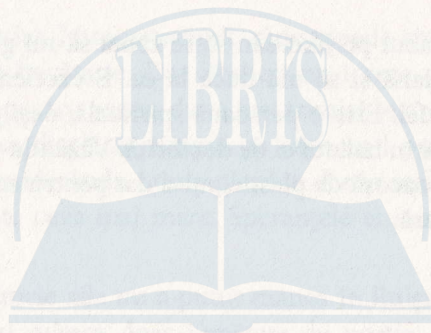
Alaltăieri am mers cu Nina pe o insulă a Lacului Ontario. A fost o zi însorită superbă, numai bună pentru luat feribotul și mers la plajă. Apa nu arăta chiar sănătos. Poluarea ajunge tocmai din Detroit. Dar îmi place enorm aici. Lucrurile s-au aranjat foarte bine în privința slujbei, a locuinței, a oamenilor de treabă și a râsului pe cinste. Totodată reușesc să și economisesc niște bani.

Inutil de spus, mi-e dor de voi. V-am pomenit tuturor celor de aici. Îmi puteți da adresa lui Jane? Pare că am pierdut-o și, de asemenea, dacă mai aveți exemplare din fotografiile alea recente aș vrea să le văd și eu. Aveți grijă de voi și scrieți-mi. Toate veștile mai noi pe care le-am primit de când am plecat sunt în scrisoarea aia – pentru care vă sunt foarte recunoscătoare – pe care mi-ați scris-o imediat ce ne-am despărțit. Sunt sigură că s-au întâmplat multe de-atunci, așa că scrieți-mi.

Multe îmbrățișări și sărutări,
Maire

Dragă mamă, Margy, Scott și Wiggins [Beth],

Șed aici cufundată în melancolie, privesc la fotografia mea alături de voi și mă întreb ce mai puneți la cale. A primit Margy îngrijiri? Jane, ți-a plăcut în Belgia? Sper

11. PRIMĂVARA

1980, sfârșitul lui aprilie

Aseară, după spălare și un *zazen* foarte distras, l-am chemat pe Tetso-san.

- Hai să mergem la Ginza, zice el brusc.

Și am plecat – el, eu și Jiko-san –, hălăduind printre luminile sclipitoare, preoți ai nopții. Direcția Roppongi, unde intrăm într-un bar, Berni Inn. Nu mai pășisem într-un bar de când trăiam în San Francisco. Mă simt captivată de tapetul ăsta roșu, de vesela englezească, de ținta de darts și de sunetul englezei „gomoase” întrețesut cu cel al japonezei turuite. Prea blând pentru un pub, are muzică de supermarket și mai mult sherry decât bere.

- *Namu myo ho renga kyo* [„Omagiu Sutrei Lotusului”, incantație principală a grupării Nichiren], a grăit cineva pe lângă care am trecut – presupun că arătam straniu. Ne-au abordat doi japonezi care ne-au cinstit cu whiskey irlandez. Jiko-san se relaxase categoric; râdea și lauda Irlanda, cât este de minunată. Foarte comic. Era în elementul său, cu whiskey și cu public. Și eu m-am distrat de minune, am râs continuu. Tetso-san era tăcut, părând oarecum pe dinafară. El bea suc (conducea), dar nu numai de-asta. Jiko-san făcea furori. Cât de mult l-am bombănit

pe bătrânul diavol, mi-e dor de el acum, că-i în Kyoto. Când reacționez la problemele de ego, când mă simțeam demoralizată de critici sau când Takeo-san își pierdea firea din nimic, mă gândeam la Jiko-san. „*Li yo, nandemo ii yo*” [„E OK! Totul e OK!"]. Complet imperturbabil.

În dimineața asta Takeo-san s-a răstit la Mayumi-san că prepară ceaiul prea încet. La *chosan*, Mayumi a tot plâns. O înțeleg, dar totodată îmi dau seama cât de ridicol e să fii necăjită de una dintre răbufnirile lui. E îngrijorat cu noul său templu și el însuși recunoaște că e nevrotic. Privindu-i chipul, mă gândesc cât de tare chiar seamănă cu un lup când își țuguie buzele ca într-un bot. Când își ridică și își împreunează sprâncenele, potrivindu-și ochelarii, ochii i se fac mici și sticloși. Sunt și apropiați ca ochii unui animal, iar el sare și aleargă ca un lup. M-am dat peste cap să mă port decent cu el, astfel încât să nu port resentimente legate de ceea ce știam că-i stupida mea „concepție despre sine”. A funcționat incredibil de bine. Când latră la mine, ei sunt victimele cauzelor și condițiilor, iar când eu sunt amabilă și blândă, ei reacționează în consecință. Atunci sunt și ei *yasashii hito* [oameni buni] și e imposibil să le porți pică. E adevărat că dacă-ți iubești dușmanul îl ucizi, pentru că încetează să existe.

Am crezut că remarc ceva schimbări de când practic zen. Acum pare că râd tot timpul, dar zău dacă-mi aduc aminte cum eram înainte. Probabil că râdeam dintotdeauna, dar nu-mi amintesc să fi râs atât. Privind în oglinda mea mică și pătată de ulei nu reușesc să-mi văd toată fața odată, dar cred că ridurile de pe frunte s-au mai estompat. Postura mea ușor cocoșată e acum dreaptă. Dar am fost tare surprinsă când chiropracticiană mi-a spus: „Ai o coloană anormală – e perfect dreaptă.”

- Chipul tău e total diferit de cum era când ai ajuns la Toshoji, a spus aseară Eshin-san.

Takeo-san a aprobat și eu mi-am zis în minte: „Păi, sigur, acum sunt cum nu se poate mai cheală.”

- Fața îți strălucește; e un chip iluminat. Prietenii tăi vor fi surprinși, a adăugat el după aceea.

Încă încerc să găsesc cea mai bună cale de a trata criticile și corecțiile. Inițial m-am gândit că la Kannonji va fi bine deoarece nu voi mai avea pe nimeni peste mine. Era unul dintre plusuri. Sau, dacă am propriul *dojo*, pot să fac ce vreau etc. Ei bine, mi-am dat seama că nu pot fi șefă tot timpul, așa că mai degrabă trebuie să văd cum rezolv problema.

Apoi pliam coperti ale buletinului informativ lunar și îndoiesem un teanc întreg cum nu trebuia; aproape că terminasem să le refac când mi s-a spus că le fac prea late. Și a trebuit s-o iau de la capăt.

- Chiar și Soshin-san face greșeli, chiar și doamna excelentă, a remarcat Eshin-san.

Mi s-a părut a fi atât de caraghios în raport cu imaginea mea de sine (în care greșesc mereu și sunt corectată de alții sau de mine) că m-a bufnit râsul. Chiar părea foarte caraghios. Apoi, ca prin farmec, tensiunea s-a destrămat. Nu m-a mai deranjat să iau munca de la capăt. Și a fost mai bine când Eshin-san a adăugat: „Soshin-san e bună cu capul, dar nu și cu mâinile.” Totul era grozav pe lume. Numai de m-aș putea despărți de ego suficient cât să râd de greșelile mele, cred că asta ar fi cea mai eficientă reacție. Acum sunt avidă de critici, să pun metoda la încercare.

În timp ce așteptam metroul într-o stație dintr-o zonă ponosită din Tokio priveam la o reclamă de neon, stinsă pe timpul zilei, cum dormitează în așteptarea nopții. E o lume atrăgătoare pentru că-i terestră și murdară, vie, reală și totuși complet falsă fără pretextul realității. Muzică și trupuri vibrante, palpitânde. M-am gândit la alternativele cu care m-am confruntat în noiembrie

trecut, când am ajuns prima oară în Japonia – să fiu ca de obicei profă de engleză nu m-a interesat. Mă atrăgea fie abandonul monastic, fie excesul senzorial. Un suflet căutând abandonul? Ori hazardul, ori providența a făcut să se petreacă prima variantă. În orice caz, a fost o căutare a libertății – eliberare de inhibiții, de valorile altora, eliberare spirituală, dar de ce? Asta-i mai neclară. Cei ce suferă caută să se elibereze de suferință, dar eu rareori sufăr. Viața mea a fost minunată, binecuvântată. Cine m-ar fi putut înrobi? Făceam ce voiam, când voiam. Acum mă simt recunoscătoare că m-a cuprins această cale zen, pentru că nu se poate spune că aș fi apucat-o singură, conștient și fervent. Simt că acum nu mai e cale de întoarcere.

Citesc o carte excelentă care împarte *samadhi* [concentrare intensă și fără efort] în pozitivă și negativă. Ceea ce clarifică multe lucruri. Îl înțeleg pe Go Roshi al *dokusan*-elor și al sutrelor, pe Go Roshi al *chosan*-ului și al traiului de zi cu zi. Înțeleg de ce *soji* este atât de important și am intrat natural într-un *samadhi* pozitiv în bucătărie.

Cineva a spus că trebuie să avem grijă de lucruri pur și simplu pentru că ele există. Asta mi-a venit în minte în timp ce măturam podeaua. În grămăjoara de praf erau 16 boabe de orez și două mici târătoare care n-ar fi fost nevoie să moară. Nu m-am simțit nici bine, nici rău.

Privesc ceasul. E ora două. Mult mai târziu mă uit iar, și e numai ora două. Ora două e mereu. Simt o mare împăcare.

Pregătirile pentru ceremonia lui Eshin-san sunt aproape încheiate. De mâine va fi preot. Ceremonia e foarte simplă și palpitantă. Călugării fac plecăciuni înainte să intre în *hondo*, apoi intră, încet. Takeo-san bate temeinic toba, cu o intensitate crescândă. Eu pocnesc două bucăți de lemn. Eshin-san ține un evantai. Cling clopoțelul, clac lemnul, bum profund toba. Toți fac plecăciuni.

Eshin-san face plecăciuni diverse, primește bățul de la Jiko-san și ține *mondo* [Ceremonia „Lupta dharmei”, cu întrebări și răspunsuri zen]. Fiecare dintre noi strigă pe rând „*Shakusha wa*” [„O, învățătorule!”, apoi se întinde, îngenunchează în fața lui și-i adresează o întrebare zen. După aceea, plecându-ne, retrăgându-ne, strigăm „*chincho*” [Literal, „Cât de valoros” sau „Mulțumesc pentru răspuns”]. Tăria vocii mele surprinde pe toată lumea, mai ales pe mine. Îmi place să zbier. Eu am întrebat „Ce este vidul?”, „Ce înseamnă natura lui Buddha?” și „Ce este omul înainte de a se naște?”. Chiar și după ce mi s-a răspuns mă tem că mintea mea nu e mai limpede... Alte plecăciuni. Pe rând, fiecare îl felicităm. Go Roshi face declarația finală. Ne plecăm iar – și gata.

Nakamuro-san șade cu un evantai, încordat tot. Takeo-san mi-a spus cândva că sunt ca o oglindă, reflectând imparțial orice s-ar fi aflat în fața mea. N-am prea înțeles ce voia să spună până când, privindu-l pe Nakamuro-san, am priceput. E un bărbat frumos. Trebuie că se află în *samadhi* dacă stă așa. E mereu fericit și săritor, vibrând de energie chiar și când e profund liniștit.

M-am născut fizic în 1955. Pot să mor și să mă renasc în această lună Showa 55 [1979-80, al 55-lea an de domnie a împăratului Showa, Hirohito]?

Kannonji, Iwateken, 2 mai

A doua zi a celei de-a cincea luni a lui 1980. 22 de zile înainte de a împlini un sfert de secol.

A început *sesshin*.

Dokusan. Am încercat *mu* din toată inima, din tot sufletul și cu toată ființa mea.

Am stors tot din mine, până când fruntea mi-a atins podeaua.

- Cine spune *mu*, mintea sau inima ta?